

ІНФОРМАЦІЯ

про хід виконання Угоди між Департаментом освіти і науки Одеської обласної державної адміністрації та комітетом Одеської обласної організації Профспілки працівників освіти і науки України на 2021-2025 роки
(Доповідач - голова Одеської обласної організації Профспілки працівників освіти і науки України Любов Корнійчук)

Загальні положення. Термін дії Угоди

Відповідно до законів України «Про соціальний діалог в Україні» та «Про колективні договори та угоди» протягом 2022 року діяла Угода між Департаментом освіти і науки Одеської обласної державної адміністрації та комітетом Одеської обласної організації Профспілки працівників освіти і науки України на 2021-2025 роки (далі - **Угода, обласна Угода**).

Незважаючи на те, що Законом України №2136 від 15.03.2022 року «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану», роботодавцям на період воєнного стану надано право зупиняти дію окремих положень колективних договорів і угод, Міністерство освіти і науки України, як сторона Галузевої угоди, не виходило з такою пропозицією до галузевих профспілок, а отже, не було підстав призупиняти дію положень угод нижчого рівня та колективних договорів.

Сьогодні ми звітуємо про хід виконання обласної Угоди за 2022 рік, 10 місяців якого припало на воєнний час, що не могло не позначитися на трудових відносинах та соціально-економічних правах освітян. Саме в цей важкий час застосування положень обласної Угоди сторонами колективно-договірного регулювання на місцях, як ніколи, сприяли в переважній більшості випадків позитивному вирішенню питань, пов'язаних з трудовими договорами працівників, оплатою їхньої праці, регулюванням робочого часу та часу відпочинку.

Створення умов для забезпечення стабільної діяльності закладів освіти. Регулювання виробничих, трудових відносин, режиму праці і відпочинку

З метою створення умов для забезпечення стабільної діяльності закладів освіти, організації навчального процесу та форм роботи закладів освіти в умовах воєнного стану комітет Одеської ОО ППОНУ :

- забезпечував нормативними документами з питань трудового законодавства профспілкові органи підвідомчих організацій Профспілки, проводив навчання з питань законодавства про працю, застосування його норм у період війни;

- спрямовував звернення в органи державної влади, співпрацював з керівниками закладів освіти та органами управління освітою з метою попередження порушень норм чинного законодавства.

Зокрема протягом 2022 року продовжувалась робота Профспілки, розпочата ще у 2020 році, щодо скасування дискримінаційної норми про

переведення учителів-пенсіонерів на строкові трудові договори. Наразі це питання вирішено й у підвідомчі організації направлений інформаційний бюлетень з роз'ясненнями щодо практичного застосування рішення Конституційного Суду України.

У березні направлено звернення до керівників органів управління освітою та керівників закладів освіти з приводу дотримання трудового законодавства в закладах освіти на період запровадження правового режиму воєнного стану та дистанційної форми роботи для науково-педагогічних та педагогічних працівників.

У квітні звернулись до Міністра освіти і науки України про надання роз'яснень щодо застосування положень нової статті 57-1 Закону України «Про освіту».

Комітет Одеської ОО ППОНУ організував звернення від профспілкових організацій на підтримку листа ЦК Профспілки до Голови Верховної Ради України та народних депутатів з приводу законопроекту «Про внесення змін до деяких законів України щодо оптимізації трудових відносин» № 7251 від 05.04.2022, щодо відновлення встановленої законодавством тривалості щорічної основної відпустки педагогічним і науково-педагогічним працівникам. Відповідні зміни були внесені і відпустки повної тривалості отримали майже всі педагогічні та науково-педагогічні працівники.

Протягом лютого-червня були надані пропозиції і зауваження до нового Положення про атестацію педагогічних працівників. Основними з зауважень до проєкту наказу МОНУ та безпосередньо до Положення були ті, що спрямовувалися на поліпшення процедури проведення атестації, розширення можливостей для підвищення оцінки рівня праці педагогічних працівників, недопущення звуження прав педагогічних працівників під час атестації та її результатів. Зокрема було враховано:

- нові норми про те, що кваліфікаційні категорії «спеціаліст» «спеціаліст другої категорії», «спеціаліст першої категорії» присвоюється педагогічному працівникові, який має освітній рівень фаховий молодший бакалавр (молодший спеціаліст), молодший бакалавр, бакалавр, а не тільки магістр (спеціаліст) ;

- пропозицію, що в разі довантаження в міжатестаційний період педагогічного працівника годинами з інших предметів, присвоєна кваліфікаційна категорія поширюється на все педагогічне навантаження до чергової атестації;

- зауваження, що кваліфікаційні категорії, педагогічні звання, присвоєні до набрання чинності цим наказом, є дійсними на весь час їх присвоєння.

З метою попередження порушень та уникнення відповідальності за них у вересні було направлено спільний лист Департаменту освіти і науки Одеської ОДА та комітету Одеської ОО ППОНУ щодо спільної роботи близьких осіб, наявності та врегулювання конфлікту інтересів у закладах освіти.

Комітет Одеської ОО ППОНУ своєчасно доводив до відома комітетів Профспілки зміст нормативних документів, що стосуються соціально-економічних інтересів працівників освіти та осіб, які навчаються, проводив роз'яснювальну роботу з питань оплати праці та трудових відносин під час воєнного стану, також протягом року в підвідомчі організації спрямовувалися роз'яснення ЦК Профспілки, МОНУ, Мінсоцполітики, інформаційні бюлетені Федерації профспілок Одеської області тощо.

Інформація про зміни законодавства постійно доводилася до організаційних ланок Профспілки електронною поштою, оперативно розміщувалася на сайті Одеської ОО ППОНУ, поширювалася на сторінці у фейсбуці.

Протягом звітного періоду надано правової допомоги та консультацій 83 працівникам-членам Профспілки з питань оплати праці, 124 працівникам – з питань трудових відносин.

З метою підвищення правової грамотності спілчан та запобігання порушенням чинного законодавства видано і направлено в усі підвідомчі організації 65 інформаційних бюлетенів з найбільш актуальних питань трудового законодавства.

Для попередження порушень норм чинного законодавства здійснювали громадський контроль за додержанням законодавства про працю в установах та закладах освіти, співпрацювали з органами управління освітою ТГ.

Комітет співпрацював з Департаментом освіти і науки, академією неперервної освіти, Радою ректорів в організації та проведенні заходів, спрямованих на підвищення професійної майстерності педагогічних та науково-педагогічних працівників. Це конкурс «Учитель року - 2022», конкурс на здобуття Премії Одеської ОО ППОНУ молодим ученим. Переможцям конкурсу надана фінансова підтримка на загальну суму 98 тис. грн, а також бажаним пільгові профспілкові путівки в санаторії України.

10 листопада у Всесвітній день науки в ім'я миру та розвитку в Одеському будинку вчених за ініціативи і підтримки Одеської обласної організації Профспілки була створена ІТ секція молодих учених, учасниками якої стали студенти-магістри та молоді вчені з 9 ЗВО.

Нормування і оплата праці

Комітет Одеської ОО ППОНУ, виконуючи свої зобов'язання за Угодою, здійснював громадський контроль за своєчасною і в повному обсязі виплатою заробітної плати, в тому числі за період відпусток.

Оплата праці здійснювалася своєчасно в усіх закладах освіти, але через затримки казначейства були затримки з виплатою зарплати зі спецфондів у закладах вищої освіти.

Працівники виконавчого апарату комітету порушували питання оплати праці на зустрічах з представниками місцевих рад, органів управління освітою, зокрема:

- головою Бородінської територіальної громади Іваном Кюссе;

- головою Чорноморської міської ради Василем Гуляєвим,
- начальниками відділів освіти Бородинської, Тарутинської селищних рад, Татарбунарської, Чорноморської міських рад.

В телефонному режимі вели перемовини з начальниками відділів освіти Балтської, Кубейської, Теплицької, Петропавлівської, Сергіївської, Куяльницької територіальних громад щодо оплати праці педагогічних працівників під час воєнного стану; виплати педагогічним працівникам закладів загальної середньої освіти доплат та надбавок; виконання посадових обов'язків педпрацівників під час літніх канікул тощо.

Протягом листопада-грудня Сторонами Угоди була проведена ефективна робота щодо цільового використання та перерозподілу освітньої субвенції на оплату праці педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти та інших закладів, які забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти. Чотирьом ТГ, де не вистачало освітньої субвенції на заробітну плату, були виділені додаткові кошти.

Працівники виконавчого апарату комітету проводили моніторинг стану дотримання законодавства і положень Угоди у сфері оплати праці та вживали заходів за фактами виявлених порушень.

Так у закладах загальної середньої освіти 6 ТГ, окремих закладах професійно-технічної, фахової передвищої освіти мали місце випадки зменшення чи скасування доплат за класне керівництво та перевірку навчальних робіт учнів. В результаті перемовин та звернень до органів управління освітою в усіх закладах освіти питання були вирішено, крім Куяльницької територіальної громади, в якій доплати за класне керівництво та перевірку письмових робіт з 01 вересня 2022 року провадились у розмірі 50% від законодавчо встановленого розміру, при цьому залишок ОС на 01.12 2022 року складав 7445 тис грн (майже 1,5 ФОП).

З об'єктивних причин, а саме через зменшення фінансування закладів освіти на 10%, погіршилась ситуація з доплатами і надбавками, які встановлюються в граничному розмірі або є необов'язковими. Зокрема, зменшився розмір надбавки за престижність педагогічної праці. Відповідно до положень Угоди у максимальному розмірі 30% надбавку виплачували всім педагогічним працівникам лише в 12 територіальних громадах, у 22 територіальних громадах в розмірі 20-30%, у 4 закладах вищої освіти та КЗ «Балтський педагогічний фаховий коледж» - 20%.

Кількість оплачуваних навчальних кабінетів зменшилась із 2752 до 1310, у 32 територіальних громадах оплату за завідування скасовано повністю у зв'язку з дистанційною роботою педагогічних працівників.

Відповідно до норм Угоди 2512 працівників відправлені на простій із збереженням середньої заробітної плати, інші 263 – з виплатою посадового окладу, 3372 - із мінімальною виплатою 2/3 тарифної ставки/посадового окладу.

5003 працівники знаходились у вимушених відпустках без збереження заробітної плати.

Охорона праці, безпека життєдіяльності та здоров'я

Важливими напрямками та пріоритетами роботи комітету та уповноважених з охорони праці Одеської ОО ППОНУ у 2022 році було сприяння створенню безпечних умов праці та навчання в умовах війни, проведення роз'яснювальної та консультативної роботи щодо дотримання вимог законодавчих та інших нормативно - правових актів з охорони праці в умовах воєнного стану, участь в облаштуванні укриттів та пунктів незламності в закладах освіти.

В інформаційних бюлетенях з питань охорони праці висвітлювалися зокрема такі питання: освітній процес під час війни у запитаннях і відповідях; як захистити себе під час артилерійського та ракетного обстрілів; праця жінок у мирний та воєнний час; організація та проведення медичних та психіатричних оглядів під час воєнного стану.

У вересні 2022 року з метою забезпечення проведення безкоштовних медоглядів працівників освіти було направлено лист Департаменту охорони здоров'я Одеської ОДА щодо процедури організації періодичних медичних оглядів працівників закладів освіти Одеської області.

Безкоштовне проходження медоглядів забезпечено засновниками в 44 територіальних громадах. За власний рахунок освітяни проходили медогляд в 41 територіальній громаді, вартість якого склала від 100 грн до 1000 грн.

У лютому 2022 року на колегії Департаменту та президії комітету підбито підсумки обласного етапу Всеукраїнського громадського огляду-конкурсу стану умов і охорони праці в закладах освіти Одеської області за результатами 2021 року. Переможці огляду-конкурсу були нагороджені дипломами та преміями.

Щодо зобов'язань з організації та забезпечення оздоровлення працівників освіти та їхніх дітей, то через війну було оздоровлено лише 93 члени Профспілки, на що витрачено з бюджету комітету Одеської обласної організації Профспілки 426,0 тис. грн.

На жаль, через відсутність укриттів у дитячих таборах, в т.ч у ДЗОВ «Знамя» обласної організації, оздоровлення дітей влітку 2022 року не проводилося.

У зв'язку з недостатнім фінансуванням закладів освіти серед проблемних питань, що потребують вирішення, залишаються питання атестації робочих місць за умовами праці і відповідно встановлення доплат та додаткових відпусток; забезпечення спецодягом і спецвзуттям працівників; відсутність у штатних розписах закладів освіти посад спеціалістів з охорони праці, недостатність коштів на облаштування укриттів та встановлення пожежної сигналізації.

Соціальні гарантії, пільги та компенсації

До переліку соціальних пільг та гарантій, передбачених Законом України «Про освіту», в 2022 році додалися гарантії для мобілізованих педагогічних та науково-педагогічних працівників.

Проведений моніторинг з цього питання свідчить, що у 2022 році в закладах освіти Одеської області мобілізовано 394 працівники, в тому числі 201 педагогічний та науково-педагогічний працівник, із яких збережена виплата середньої заробітної плати 166 особам. Не виконується стаття 57 Закону України «Про освіту» у частині збереження середнього заробітку за 35 педагогічними працівниками, а саме: у Балтській ТГ-13 осіб, Болградській ТГ-2, Любашівській ТГ-9, Татарбунарській ТГ-2, Савранській ТГ-9. Однією з причин невиконання, як пояснювали керівники відділів освіти, є правова колізія між КЗпП та законом про освіту, тому обласний комітет звернувся за додатковим роз'ясненням до Південного міжрегіонального управління Держпраці, листом-відповіддю якого було ще раз підтверджено чинність ч. 2 ст. 57 Закону України «Про освіту».

Гарантовану державою грошову винагороду за сумлінну працю та зразкове виконання службових обов'язків відповідно до обласної Угоди в розмірі посадового окладу отримали всі педагогічні працівники закладів ЗЗСО, ЗДО, ЗПО в 68 територіальних громадах. Середній розмір винагороди по області склав 88,7% проти 92,56% у 2021 році.

Водночас, **при великих залишках освітньої субвенції на кінець року**, не виконали положення обласної Угоди щодо стовідсоткового розміру винагороди та не здійснювали преміювання педагогічних працівників ЗЗСО в Ананьївській ТГ - 7% (залишок ОС на 01.01.2023р - 805,5 тис.грн), Бородінській ТГ - 30% (залишок ОС - 4103,3 тис.грн), Ширяївській ТГ -70% (залишок ОС -1431,6 грн).

Надзвичайно важливою в період повномасштабної війни є матеріальна допомога освітянам, особливо тим, що постраждали від російської агресії. Матеріальну допомогу на оздоровлення відповідно до постанови КМУ №1298 від 30.08.2002 р. непедагогічним працівникам виплачували в 37 територіальних громадах; в усіх закладах вищої, фахової передвищої та професійно-технічної освіти, окрім НУ «Одеська політехніка», ДНЗ «Одеський професійний ліцей сфери послуг ПНПУ», Березівського вищого професійного училища, Одеського вищого професійного училища автомобільного транспорту.

Водночас протягом 2022 року відповідно до положень Угоди та колективних договорів 379 працівників 9 ЗВО і 1 ЗФПО отримали матеріальну допомогу для вирішення соціально-побутових питань згідно із заявами на загальну суму 1717,0 тис. грн. Найвищий середній розмір цієї допомоги в Південноукраїнському національному педагогічному університеті ім. К. Д. Ушинського - 9700,0 грн, Одеському національному економічному університеті - 6130,0 грн., Білгород-Дністровському фаховому педагогічному коледжі - 6560 грн, Одеському державному екологічному університеті - 5600,0 грн.

За рахунок профбюджетів виплачено 537,0 тис.грн матеріальної допомоги мобілізованим у ЗСУ та постраждалим спільцям, у яких зруйноване чи пошкоджене майно, загинули чи були поранені члени сім'ї.

Також проводилась роз'яснювальна робота щодо пенсійного забезпечення працівників, змін у соціальному страхуванні.

На жаль, майже всі положення Угоди щодо організації культурно-масових, спортивних та відпочинкових заходів, які в мирний час виконувалися завжди стовідсотково, у воєнний час не були реалізовані. Також була призупинена дія ст. 44 закону про профспілки.

Розвиток соціального партнерства

Сторони Угоди сприяли укладенню колективних договорів та галузевих угод на територіальному рівні. Станом на 1 січня 2023 року кількість охоплених колективним регулюванням працівників складає 96,2 % від загальної кількості працюючих у територіальних громадах, де діють первинні профспілкові організації Профспілки працівників освіти і науки України, та 100% у ЗВО, ЗФПО та ЗПТО.

Майже в усіх територіальних громадах укладені галузеві територіальні угоди між органами управління освітою ТГ та комітетами територіальних організацій Профспілки, крім Бородінської, Кулевчанської, Плахтіївської, Старомаяківської, Шабівської територіальних громад.

Соціальний діалог на територіальному рівні відсутній в 6 територіальних громадах: Маразліївській ТГ, Авангардівській ТГ, Дальницькій ТГ, Чогодарівській ТГ, Дивізійській ТГ, Успенівській ТГ.

Сторони роботодавців на запити профспілкових органів надавали інформацію щодо фінансування галузі, стану виплати заробітної плати і стипендії, інших соціально-економічних питань.

Сприяння роботі Одеської обласної організації Профспілки

Майже в усіх закладах та установах освіти дотримуються прав та гарантій діяльності профспілкових органів. Органи управління освітою, керівники закладів та установ освіти забезпечували безготівковий порядок сплати членських внесків, сприяли проведенню навчання профспілкових кадрів та активу, організації зустрічей зі спілчанами.

Голова обласної організації є членом колегіальних органів та органів соціального партнерства, зокрема: обласної тристоронньої соціально-економічної ради при Одеській ОДА та Одеської міської тристоронньої соціально-економічної ради, колегії Департаменту освіти і науки Одеської ОДА, атестаційної комісії III рівня, а також Ради ректорів ЗВО Одеського регіону, з якою підписана окрема Угода про співпрацю.

Голова Одеської ОО ППОНУ

Любов КОРНІЙЧУК